

SLO Leerdoelenkaart economie: gedifferentieerde beheersingsniveaus voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs

Kern	Leerdoel	Subkern	Niveau BB	Niveau KGT	Niveau havo	Niveau vwo	Kerdoelen toegepast bij vmbo	Kerdoelen toegepast bij havo-vwo
1. Schaarste	1. Je kan uitleggen dat beperkte middelen dwingen tot het maken van keuzes.	1.1. Keuzes maken	1.1.1. Je begrijpt dat economie gaat over het maken van keuzes en dat je niet alles kunt kopen met een beperkt inkomen.	1.1.1. Je begrijpt dat economie gaat over het maken van keuzes en je kan met voorbeelden toelichten dat je niet alles kunt kopen met een beperkt inkomen.	1.1.1. Je kan de spanning verklaren tussen behoeften en beperkte middelen.	1.1.1. Je kan de spanning verklaren tussen behoeften en beperkte middelen en de gevolgen hiervan toelichten.	42, 46	42, 46
		1.2. Consumeren	1.2.1. Je kan een huishoudboekje opstellen en dit sluitend maken.	1.2.1. Je kan een huishoudboekje opstellen en dit sluitend maken.	1.2.1. Je begrijpt dat binnen gezinnen en bedrijven overeenkomsten bestaan in het maken van economische beslissingen.	1.2.1. Je kan verklaren dat binnen gezinnen en bedrijven overeenkomsten (en verschillen) bestaan in het maken van economische beslissingen.	42, 46	42, 46
2. Ruil	2. Je begrijpt dat ruil arbeidsdeling mogelijk maakt en dat geld het ruilproces soepeler laat verlopen.	2.1. Produceren	2.1.1. Je kan het verschil aangeven tussen produceren en consumeren, je kan het verschil uitleggen tussen goederen en diensten.	2.1.1. Je kan uitleggen dat er verschillen bestaan tussen productie en consumptie, je kan het verschil uitleggen tussen goederen en diensten.	2.1.1. Je kan uitleggen dat er verschillen bestaan tussen productie en consumptie en de functie van ruil hierin beschrijven.	2.1.1. Je kan onderscheid aanbrengen tussen productie en consumptie en de functie van ruil hierin beschrijven.	42, 46	42, 46
		2.2. Geld	2.2.1. Je kan uitleggen waar geld voor gebruikt wordt.	2.2.1. Je kan uitleggen waar geld voor gebruikt wordt en je kan de rol van de Nederlandsche Bank toelichten.	2.2.1. Je kan uitleggen waar geld voor gebruikt wordt, je kan het ontstaan van geld uitleggen en je kan verklaren waarom vertrouwen in geld essentieel is.	2.2.1. Je kan uitleggen waar geld voor gebruikt wordt, je kan het ontstaan van geld uitleggen en je kan uitleggen waarom vertrouwen in geld (en toezicht op banken) essentieel is.	42, 46	42, 46
3. Markt	3. Je kan uitleggen dat de keuzes worden gecoördineerd via de markt en dat dit leidt tot prijsvorming.	3.1. Vraag en aanbod	3.1.1. Je kan voorbeelden geven van een succesvolle koop en verkoop op www.marktplaats.nl.	3.1.1. Je herkent het spel van vraag en aanbod op www.marktplaats.nl en je kan eigen voorbeelden geven van een succesvolle koop en verkoop.	3.1.1. Je kan verklaren op welke wijze prijsvorming tot stand komt en dit met voorbeelden toelichten.	3.1.1. Je kan analyseren op welke wijze prijsvorming tot stand komt en dit met voorbeelden toelichten.	42, 44, 46, 47	42, 44, 46, 47
		3.2. Productie	3.2.1. Je kan de relatie leggen tussen verschillende producten in de winkel die iets met elkaar te maken hebben.	3.2.1. Je kan voorbeelden geven van zaken die van invloed zijn op ons koopgedrag.	3.2.1. Je kan veranderingsfactoren beschrijven die invloed op hebben op de evenwichtsprijs, de vraag en het aanbod.	3.2.1. Je kan veranderingsfactoren beschrijven die invloed op hebben op de evenwichtsprijs, de vraag en het aanbod.	42, 44, 46, 47	42, 44, 46, 47
		3.3. Omzet en winst	3.3.1. Je kan de winst (of het verlies) van een ondernemer uitrekenen.	3.3.1. Je kan aan de hand van een eigen voorbeeld laten zien dat winst het resultaat is van meer inkomsten dan uitgaven.	3.3.1. Je kan de winst uitrekenen met behulp van de verkoopprijs, afzet en de kostprijs.	3.3.1. Je kan de winst uitrekenen met behulp van de verkoopprijs, afzet en de kostprijs.	42, 44, 46, 47	42, 44, 46, 47
		3.4. Consumentengedrag	3.4.1. Je kan aantonen dat je mensen zo ver krijgt dat ze jouw product kopen.	3.4.1. Je kan met voorbeelden laten zien dat je mensen kunt verleiden een product te kopen.	3.4.1. Je kan verschillende voorbeelden geven van het beïnvloeden van het koopgedrag van consumenten.	3.4.1. Je kan verschillende voorbeelden geven van het beïnvloeden van het koopgedrag van consumenten.	42, 44, 46, 47	42, 44, 46, 47
4. Ruilen over de tijd	4. Je hebt inzicht in het gegeven dat ruil niet alleen op één moment in de tijd plaatsvindt maar ook over de tijd.	4.1. Levensloop	4.1.1. Je begrijpt waarom je naar school gaat en dat kennis belangrijk is voor later (als je gaat werken).	4.1.1. Je begrijpt dat als je naar school gaat je later meer kan (en weet) en je daarmee meer kans hebt op een baan.	4.1.1. Je kan voorbeelden geven van keuzes die personen en gezinnen maken tijdens de verschillende 'levensfasen' waarin zij zich bevinden.	4.1.1. Je kan kritiek geven op de keuzes die personen en gezinnen maken tijdens de verschillende 'levensfasen' waarin zij zich bevinden.	42, 43	42, 43
		4.2. Geld	4.2.1. Je begrijpt dat geld lenen niet gratis is.	4.2.1. Je begrijpt dat geld lenen niet gratis is en je kan dit met een rekenvoorbeeld onderbouwen.	4.2.1. Je kan voorbeelden geven van verschillende spaar- en leenvormen en je kan dit rekenkundig onderbouwen.	4.2.1. Je kan voorbeelden geven van verschillende spaar- en leenvormen en je kan dit rekenkundig onderbouwen.	42, 43	42, 43
		4.3. Gezinnen ruilen over de tijd	4.3.1. Je kan uitleggen waarom niet iedereen een huis kan kopen.	4.3.1. Je begrijpt het verschil tussen huur en koop.	4.3.1. Je kan uitleggen wanneer en waarom mensen kiezen voor de aanschaf van een huis.	4.3.1. Je kan uitleggen wanneer en waarom mensen kiezen voor de aanschaf van een huis of juist kiezen voor een huurwoning.	42, 43	42, 43
5. Samenwerken en onderhandelen	5. Je begrijpt dat samenwerken en onderhandelen meer oplevert voor partijen (dan te vertrouwen op het nastreven van eigenbelang).	5.1. De overheid	5.1.1. Je kan voorbeelden geven van producten en diensten die door de overheid worden aangeboden.	5.1.1. Je kan voorbeelden geven uit je eigen woonomgeving van goederen en diensten die door de gemeente worden verzorgd.	5.1.1. Je kan een presentatie geven over het functioneren van de overheid.	5.1.1. Je kan een presentatie geven over het functioneren van de overheid.	42, 44, 45, 46, 47	42, 44, 45, 46, 47
		5.2. Samenwerken	5.2.1. Je begrijpt dat het niet altijd handig is om alleen maar aan jezelf te denken.	5.2.1. Je begrijpt dat het niet altijd voordelig is om alleen aan jezelf te denken en dat je soms moet samenwerken om meer te bereiken.	5.2.1. Je kan in verschillende situaties het eigen belang afzetten tegen het algemeen belang en hoe dit kan leiden tot belangenverstrengeling.	5.2.1. Je kan in verschillende situaties het eigen belang afzetten tegen het algemeen belang en hoe dit kan leiden tot belangenverstrengeling.	42, 44, 45, 46, 47	42, 44, 45, 46, 47
6. Risico en informatie	6. Je kan uitleggen dat gezinnen en ondernemingen informatie verzamelen ten einde onzekerheid te verkleinen.	6.1. Risico en verzekeren	6.1.1. Je kan uitleggen wat een verzekering is, je kan voorbeelden geven van verzekeringen die je moet (of kunt) afsluiten.	6.1.1. Je kan uitleggen wat een verzekering is, je kan uitleggen waarom je een verzekering moet (of kunt) afsluiten.	6.1.1. Je weet welke afweging een verzekerde maakt tussen kosten, risico's en opbrengsten bij het afsluiten van een verzekering.	6.1.1. Je weet welke afweging een verzekerde maakt tussen kosten, risico's en opbrengsten bij het afsluiten van een verzekering.	42, 43	42, 43
		6.2. Moral hazard	6.2.1. Je kan uitleggen waarom mensen soms misbruik willen maken van hun verzekering.	6.2.1. Je kan uitleggen waarom mensen bij het afsluiten van sommige verzekeringen een eigen bijdrage moeten betalen.	6.2.1. Je kan voorbeelden geven van (prijs)prikkels die leiden tot risicovol gedrag.	6.2.1. Je kan voorbeelden geven van (prijs)prikkels die leiden tot risicovol gedrag.	42, 43	42, 43
		6.3. Risico en beleggen	6.3.1. Je weet wat beleggen is.	6.3.1. Je weet wat beleggen is, je kan voorbeelden geven van beursgenoteerde bedrijven.	6.3.1. Je hebt inzicht in je eigen risico-voorkeur ten aanzien van beleggen en kan dit met voorbeelden onderbouwen.	6.3.1. Je hebt inzicht in je eigen risico-voorkeur ten aanzien van beleggen en kan dit met voorbeelden onderbouwen.	42, 43	42, 43
		6.4. Ondernemingsvormen	6.4.1. Je kan voorbeelden geven van succesvolle ondernemers, je kan voorbeelden noemen van verschillende ondernemingsvormen.	6.4.1. Je kan voorbeelden geven van succesvolle (en minder succesvolle) ondernemers, je kan voorbeelden noemen van verschillende ondernemingsvormen.	6.4.1. Je kan het proces beschrijven om een eigen bedrijf te starten.	n.v.t.	42, 43	42, 43

SLO Leerdoelenkaart economie: gedifferentieerde beheersingsniveaus voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs

Kern	Leerdoel	Subkern	Niveau BB	Niveau KGT	Niveau havo	Niveau vwo	Kerdoelen toegepast bij vmbo	Kerdoelen toegepast bij havo-vwo
7. Welvaart en groei	7. Je begrijpt wat op nationaal niveau en op mondiaal niveau de oorzaken zijn van economische groei.	7.1. Ontwikkelingsgebieden	7.1.1. Je kan uitleggen waarom een land arm of rijk is.	7.1.1. Je kan voorbeelden geven van rijke en arme landen en waarom dat zo is.	7.1.1. Je kan voorbeelden geven van rijke en arme landen en op welke wijze de welvaart in een land kan worden gemeten.	7.1.1. Je kan voorbeelden geven op welke wijze de welvaart in een land kan worden gemeten	42, 43, 46	42, 43, 46
		7.2. Belastingen	7.2.1. Je kan verschillende voorbeelden geven van belastingen	7.2.1. Je kan voorbeelden geven van indirecte en directe belastingen.	7.2.1. Je kan voorbeelden geven van indirecte en directe belastingen.	7.2.1. Je kan de werking van een progressief belastingstelsel uitleggen en dit rekenkundig onderbouwen..	42, 43, 46	42, 43, 46
		7.3. Economische groei	7.3.1. Je kan uitleggen waarom de economie van Nederland groeit.	7.3.1. Je kan uitleggen waarom de economie van Nederland krimpt of juist groeit.	7.3.1. Je kan economische groei verklaren.	7.3.1. Je kan economische groei analyseren.	42, 43, 46	42, 43, 46
		7.4. Europa	7.4.1. Je kan uitleggen waarom Nederland onderdeel uitmaakt van de EU.	7.4.1. Je kan uitleggen waarom Nederland onderdeel uitmaakt van de EU en het soms lastig is om samen te werken op dit terrein.	7.4.1. Je kan uitleggen waarom Nederland onderdeel uitmaakt van de EU en het soms lastig is om op economisch gebied samen te werken.	7.4.1. Je kan uitleggen waarom Nederland onderdeel uitmaakt van de EU en het soms lastig is om op economisch gebied samen te werken.	42, 43, 46	42, 43, 46
8. Goede tijden, slechte tijden	8. Je kan verklaren waarom er sprake is van korte termijn schommelingen in economische activiteiten.	8.1. Werkloosheid	8.1.1. Je kan uitleggen waarom iemand werkloos is en wat je moet doen om aan een baan te komen.	8.1.1. Je kan een voorbeeld geven van iemand die werkloos is geworden of juist een baan heeft gevonden en waarom dat zo is.	8.1.1. Je kan voorbeelden geven van conjuncturele werkloosheid.	8.1.1. Je kan voorbeelden geven van structurele en conjuncturele werkloosheid.	42, 44, 46, 47	42, 44, 46, 47
		8.2. Wisselkoers	8.2.1. Je kan een buitenlands product omrekenen naar euro's.	8.2.1. Je kan een buitenlands product omrekenen naar Euro's, Dollars of andere valuta.	8.2.1. Je kan uitleggen dat het aanbod van en de vraag naar een valuta de wisselkoers bepaalt en je kan dit rekenkundig toelichten.	8.2.1. Je kan uitleggen dat het aanbod van en de vraag naar een valuta de wisselkoers bepaalt en je kan dit rekenkundig toelichten.	42, 44, 46, 47	42, 44, 46, 47
		8.3. Conjuncturele verschijnselen	8.3.1. Je hebt zicht op internationale handel en kan voorbeelden geven van landen waar de producten worden gemaakt.	8.3.1. Je hebt zicht op internationale handel en kan voorbeelden geven van landen waar de producten worden gemaakt.	8.3.1. Je hebt zicht op de internationale handel en de wijze waarop deze wordt geregistreerd.	8.3.1. Je hebt zicht op de internationale handel en de wijze waarop deze wordt geregistreerd.	42, 44, 46, 47	42, 44, 46, 47

SLO Leerdoelenkaart economie: gedifferentieerde beheersingsniveaus voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs

Kern	Leerdoel	Subkern	Niveau BB	Niveau KGT	Niveau havo	Niveau vwo	Kerdoelen toegepast bij vmbo	Kerdoelen toegepast bij havo-vwo			
V1. Rekenvaardigheden	V1. Je kan relevante rekenkundige en grafische vaardigheden en formules toepassen.	V1.1. Je kan basisrekenvaardigheden toepassen in economische vraagstukken.	V1.1.1. Je kan werken met rekenregels zoals optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen.	V1.1.1. Je kan werken met rekenregels zoals optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen.	V1.1.1. Je kan werken met rekenregels zoals optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen.	werken met rekenregels zoals optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen					
			V1.1.2. Je kan werken met positieve en negatieve getallen/breuken/decimalen.	V1.1.2. Je kan werken met positieve en negatieve getallen/breuken/decimalen.	V1.1.2. Je kan werken met positieve en negatieve getallen/breuken/decimalen.	V1.1.2. Je kan werken met positieve en negatieve getallen/breuken/decimalen.	V1.1.2. Je kan werken met positieve en negatieve getallen/breuken/decimalen.				
			V1.1.3. Je kan rekenen met procenten, promilles en percentages.	V1.1.3. Je kan rekenen met procenten, promilles en percentages.	V1.1.3. Je kan rekenen met procenten, promilles en percentages.	V1.1.3. Je kan rekenen met procenten, promilles en percentages.	V1.1.3. Je kan rekenen met procenten, promilles en percentages.				
			n.v.t.	n.v.t.	V1.1.4. Je kan onderscheid aanbrengen tussen procentuele mutatie en procentpunt verandering.	V1.1.4. Je kan onderscheid aanbrengen tussen procentuele mutatie en procentpunt verandering.					
		V1.2. Je kan vergelijkingen en grafieken gebruiken bij economische vraagstukken.	n.v.t.	n.v.t.	V1.2.1. Je kan werken met eerstegraadsvergelijkingen.	V1.2.1. Je kan werken met eerstegraadsvergelijkingen.	V1.2.1. Je kan werken met eerstegraadsvergelijkingen.	V1.2.1. Je kan werken met eerstegraadsvergelijkingen.			
			n.v.t.	n.v.t.	V1.2.2. Je kan werken met assenstelsels (X en Y).	V1.2.2. Je kan werken met assenstelsels (X en Y).	V1.2.2. Je kan werken met assenstelsels (X en Y).	V1.2.2. Je kan werken met assenstelsels (X en Y).			
			n.v.t.	V1.2.3. Je kan waardes bepalen en grafieken tekenen en/of bewerken.	V1.2.3. Je kan waardes bepalen en grafieken tekenen en/of bewerken.	V1.2.3. Je kan waardes bepalen en grafieken tekenen en/of bewerken.	V1.2.3. Je kan waardes bepalen en grafieken tekenen en/of bewerken.				
			V1.2.4. Je kan berekeningen maken op basis van grafieken.	V1.2.4. Je kan berekeningen maken op basis van grafieken.	V1.2.4. Je kan berekeningen maken op basis van grafieken.	V1.2.4. Je kan berekeningen maken op basis van grafieken.	V1.2.4. Je kan berekeningen maken op basis van grafieken.				
			n.v.t.	n.v.t.	V1.2.5. Je kan werken met indexcijfers en gemiddeldes: gewogen en ongewogen.	V1.2.5. Je kan werken met indexcijfers en gemiddeldes: gewogen en ongewogen.	V1.2.5. Je kan werken met indexcijfers en gemiddeldes: gewogen en ongewogen.				
			V1.2.6. Je kan werken met diagrammen, tabellen, rijen/kolommen.	V1.2.6. Je kan werken met diagrammen, tabellen, rijen/kolommen.	V1.2.6. Je kan werken met diagrammen, tabellen, rijen/kolommen.	V1.2.6. Je kan werken met diagrammen, tabellen, rijen/kolommen.	V1.2.6. Je kan werken met diagrammen, tabellen, rijen/kolommen.				
		AV1. Redeneervaardigheid	AV1. Je kunt een onderbouwde uitleg, verklaring of oordeel geven met als doel iets uit te leggen of iemand ergens van te overtuigen.	AV1.1 Verhelderen van het onderwerp	AV1.1.1 Je verheldert een onderwerp door er enkele vragen over te stellen	AV1.1.1 Je verheldert een onderwerp met eigen kennis en nieuw verworven informatie.	AV1.1.1 Je verheldert een onderwerp met eigen kennis en nieuw verworven informatie.	AV1.1.1 Je verheldert een onderwerp met eigen kennis en nieuw verworven informatie.			
					n.v.t.	AV1.1.2 Je beoordeelt informatie op bruikbaarheid voor het verhelderen van het onderwerp.	AV1.1.2 Je beoordeelt informatie op bruikbaarheid voor het verhelderen van het onderwerp.	AV1.1.2 Je beoordeelt informatie op bruikbaarheid voor het verhelderen van het onderwerp.	AV1.1.2 Je beoordeelt informatie op bruikbaarheid voor het verhelderen van het onderwerp.		
					n.v.t.	n.v.t.	AV1.1.3 Je stelt betekenisvolle vragen om het onderwerp nader te verkennen en te verhelderen.	AV1.1.3 Je stelt betekenisvolle vragen om het onderwerp nader te verkennen en te verhelderen.	AV1.1.3 Je stelt betekenisvolle vragen om het onderwerp nader te verkennen en te verhelderen.		
				AV1.2 Wegen en waarden van belangen	AV1.2.1 Je gebruikt argumenten voor een waardering van of mening over een onderwerp.	AV1.2.1 Je gebruikt vakinhoudelijke argumenten of criteria voor een waardering van of mening over een onderwerp.	AV1.2.1 Je gebruikt vakinhoudelijke argumenten of criteria voor een waardering van of mening over een onderwerp.	AV1.2.1 Je gebruikt vakinhoudelijke argumenten of criteria voor een waardering van of mening over een onderwerp.	AV1.2.1 Je gebruikt vakinhoudelijke argumenten of criteria voor een waardering van of mening over een onderwerp.	AV1.2.1 Je gebruikt vakinhoudelijke argumenten of criteria voor een waardering van of mening over een onderwerp.	
AV1.2.2 Je kijkt welk belang mensen hebben bij een ingenomen standpunt.	AV1.2.2 Je kijkt welk belang mensen hebben bij een ingenomen standpunt.				AV1.2.2 Je onderscheidt belangen van mensen of groepen en brengt deze in verband met een ingenomen standpunt.	AV1.2.2 Je onderscheidt belangen van mensen of groepen en brengt deze in verband met een ingenomen standpunt.	AV1.2.2 Je onderscheidt belangen van mensen of groepen en brengt deze in verband met een ingenomen standpunt.	AV1.2.2 Je onderscheidt belangen van mensen of groepen en brengt deze in verband met een ingenomen standpunt.			
AV1.2.3 Je verplaatst je in opvattingen, waarden en motieven van anderen.	AV1.2.3 Je verplaatst je in opvattingen, waarden en motieven van anderen.				AV1.2.3 Je verplaatst je in opvattingen, waarden en motieven van anderen.	AV1.2.3 Je verplaatst je in opvattingen, waarden en motieven van anderen.	AV1.2.3 Je verplaatst je in opvattingen, waarden en motieven van anderen.	AV1.2.3 Je verplaatst je in opvattingen, waarden en motieven van anderen.	AV1.2.3 Je verplaatst je in opvattingen, waarden en motieven van anderen.		
AV1.2.4 Je vergelijkt opvattingen, waarden en motieven van anderen met die van jezelf.	AV1.2.4 Je vergelijkt opvattingen, waarden en motieven van anderen met die van jezelf.				AV1.2.4 Je vergelijkt opvattingen, waarden en motieven van anderen met die van jezelf.	AV1.2.4 Je vergelijkt opvattingen, waarden en motieven van anderen met die van jezelf.	AV1.2.4 Je vergelijkt opvattingen, waarden en motieven van anderen met die van jezelf.	AV1.2.4 Je vergelijkt opvattingen, waarden en motieven van anderen met die van jezelf.	AV1.2.4 Je vergelijkt opvattingen, waarden en motieven van anderen met die van jezelf.		
AV1.3 Bepalen van eigen oordeel en mening	AV1.3.1 Je geeft argumenten voor een standpunt en kunt dit onderbouwen met vakinhoudelijke kennis.			AV1.3.1 Je geeft argumenten voor een standpunt en kunt dit onderbouwen met vakinhoudelijke kennis.	AV1.3.1 Je geeft argumenten voor een standpunt en kunt dit onderbouwen met vakinhoudelijke kennis.	AV1.3.1 Je geeft argumenten voor een standpunt en kunt dit onderbouwen met vakinhoudelijke kennis.	AV1.3.1 Je geeft argumenten voor een standpunt en kunt dit onderbouwen met vakinhoudelijke kennis.	AV1.3.1 Je geeft argumenten voor een standpunt en kunt dit onderbouwen met vakinhoudelijke kennis.			
	n.v.t.			n.v.t.	AV1.3.2 Je herkent in bronnen ingenomen standpunten.	AV1.3.2 Je herkent in bronnen ingenomen standpunten.	AV1.3.2 Je herkent in bronnen ingenomen standpunten.	AV1.3.2 Je herkent in bronnen ingenomen standpunten.			
AV1.4 Rapporteren van eigen oordeel of mening	n.v.t.			n.v.t.	AV1.3.3 Je herkent in bronnen vooroordelen.	AV1.3.3 Je herkent in bronnen vooroordelen.	AV1.3.3 Je herkent in bronnen vooroordelen.	AV1.3.3 Je herkent in bronnen vooroordelen.			
	AV1.4.1 Je doet verslag van een ingenomen standpunt of mening			AV1.4.1 Je doet verslag van een ingenomen standpunt of mening.	AV1.4.1 Je doet verslag van een ingenomen standpunt of mening en legt die uit aan anderen.	AV1.4.1 Je doet verslag van een ingenomen standpunt of mening en legt die uit aan anderen.	AV1.4.1 Je doet verslag van een ingenomen standpunt of mening en legt die uit aan anderen.	AV1.4.1 Je doet verslag van een ingenomen standpunt of mening en legt die uit aan anderen.			
AV1.5 Waarden van de oordelen of meningen van anderen	AV1.5.1 Je geeft een oordeel over argumenten die anderen aanvoeren.			AV1.5.1 Je geeft een oordeel over argumenten die anderen aanvoeren.	AV1.5.1 Je geeft een oordeel over argumenten die anderen aanvoeren en licht dat oordeel toe.	AV1.5.1 Je geeft een oordeel over argumenten die anderen aanvoeren en licht dat oordeel toe.	AV1.5.1 Je geeft een oordeel over argumenten die anderen aanvoeren en licht dat oordeel toe.	AV1.5.1 Je geeft een oordeel over argumenten die anderen aanvoeren en licht dat oordeel toe.			
	AV1.5.2 Je gaat respectvol om met de mening van anderen.			AV1.5.2 Je gaat respectvol om met de mening van anderen.	AV1.5.2 Je gaat respectvol om met de mening van anderen.	AV1.5.2 Je gaat respectvol om met de mening van anderen.	AV1.5.2 Je gaat respectvol om met de mening van anderen.	AV1.5.2 Je gaat respectvol om met de mening van anderen.			
	AV1.5.3 Je accepteert kritiek van anderen en weegt die kritiek.			AV1.5.3 Je accepteert kritiek van anderen en weegt die kritiek.	AV1.5.3 Je accepteert kritiek van anderen en weegt die kritiek.	AV1.5.3 Je accepteert kritiek van anderen en weegt die kritiek.	AV1.5.3 Je accepteert kritiek van anderen en weegt die kritiek.	AV1.5.3 Je accepteert kritiek van anderen en weegt die kritiek.	AV1.5.3 Je accepteert kritiek van anderen en weegt die kritiek.		

SLO Leerdoelenkaart economie: gedifferentieerde beheersingsniveaus voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs

Kern	Leerdoel	Subkern	Niveau BB	Niveau KGT	Niveau havo	Niveau vwo	Kerdoelen toegepast bij vmbo	Kerdoelen toegepast bij havo-vwo
AV2. Informatievaardigheid	AV2.1. Je kunt vaststellen welke informatie je nodig hebt en op basis daarvan kritisch en systematisch informatie zoeken, selecteren en verwerken en deze op bruikbaarheid en betrouwbaarheid beoordelen. Je kunt het zoekproces en de resultaten daarvan kritisch evalueren.	AV2.1 Informatiebehoefte bepalen	AV2.1.1 Je bepaalt welke informatie nodig is voor het beantwoorden van een vraag.	AV2.1.1 Je bepaalt welke informatie nodig is voor het beantwoorden van een vraag.	AV2.1.1 Je bepaalt welke informatie nodig is voor het beantwoorden van een vraag.	AV2.1.1 Je bepaalt welke informatie nodig is voor het beantwoorden van een vraag.		
		AV2.2 Zoekstrategie bepalen	n.v.t.	n.v.t.	AV2.2.1 Je gaat na welke informatiebron(nen) beschikbaar is/zijn voor het vinden van de informatie en waar die informatiebron(nen) te vinden is/zijn.	AV2.2.1 Je gaat na welke informatiebron(nen) beschikbaar is/zijn voor het vinden van de informatie en waar die informatiebron(nen) te vinden is/zijn.		
			n.v.t.	AV2.2.2 Je maakt een relevante keuze uit de gegeven informatiebronnen.	AV2.2.2 Je maakt een relevante keuze uit de beschikbare informatiebronnen.	AV2.2.2 Je maakt een relevante keuze uit de beschikbare informatiebronnen.		
			AV2.2.3 Je bepaalt hoe je de benodigde informatie het best uit de gegeven informatiebron(nen) kunt selecteren. Bij gebruik van internet kun je relevante trefwoorden gebruiken.	AV2.2.3 Je bepaalt hoe je de benodigde informatie het best uit de informatiebron(nen) kunt selecteren. Bij gebruik van internet kun je geschikte trefwoorden gebruiken en gebruik van zoekmachines.	AV2.2.3 Je bepaalt hoe je de benodigde informatie het best uit de informatiebron(nen) kunt selecteren. Bij gebruik van internet kun je geschikte trefwoorden gebruiken en gebruik van zoekmachines.			
		AV2.3 Verwerven en beoordelen van informatie	AV2.3.1 Je verzamelt, met behulp van aanwijzingen, uit de gegeven informatiebron(nen) de informatie die nodig is.	AV2.3.1 Je verzamelt, met behulp van aanwijzingen, informatie uit de gevonden informatiebron(nen) en maakt daaruit een relevante keuze.	AV2.3.1 Je verzamelt informatie uit de gevonden informatiebron(nen) en maakt daaruit een relevante keuze.	AV2.3.1 Je verzamelt informatie uit de gevonden informatiebron(nen) en maakt daaruit een relevante keuze.		
		AV2.3.2 Je beoordeelt de informatie op bruikbaarheid en betrouwbaarheid voor het beantwoorden van de vraag met behulp van aanwijzingen.	AV2.3.2 Je beoordeelt de informatie op bruikbaarheid en betrouwbaarheid voor het beantwoorden van de vraag met behulp van aanwijzingen.	AV2.3.2 Je beoordeelt de informatie op bruikbaarheid en betrouwbaarheid voor het beantwoorden van de vraag met behulp van aanwijzingen.	AV2.3.2 Je beoordeelt de informatie op bruikbaarheid en betrouwbaarheid voor het beantwoorden van de vraag met behulp van aanwijzingen.			
		AV2.4 Verwerken van informatie	AV2.4.1 Je verwerkt de gevonden informatie, aan de hand van aanwijzingen, tot een antwoord op de vraag.	AV2.4.1 Je verwerkt de gevonden informatie, aan de hand van aanwijzingen, tot een antwoord op de vraag.	AV2.4.1 Je verwerkt de gevonden informatie tot een antwoord op de vraag.	AV2.4.1 Je verwerkt de gevonden informatie tot een antwoord op de vraag.		
AV2.5 Presenteren van informatie	AV2.5.1 Je presenteert de gevonden informatie aan de hand van aanwijzingen.	AV2.5.1 Je presenteert de gevonden informatie aan de hand van aanwijzingen.	AV2.5.1 Je presenteert de gevonden informatie op een voor het doel geschikte wijze.	AV2.5.1 Je presenteert de gevonden informatie op een voor het doel en publiek geschikte wijze.				
AV2.6 Evalueren	AV2.6.1 Je evalueert het zoekproces en de resultaten van dat zoekproces aan de hand van aanwijzingen.	AV2.6.1 Je evalueert het zoekproces en de resultaten van dat zoekproces aan de hand van aanwijzingen.	AV2.6.1 Je evalueert het zoekproces en de resultaten van dat zoekproces.	AV2.6.1 Je evalueert het zoekproces en de resultaten van dat zoekproces.				
AV3. Onderzoeksvaardigheid	AV3. Je kunt een onderzoek opzetten en uitvoeren	AV3.1 Onderzoeksvraag formuleren	AV3.1.1 Je kiest een onderwerp voor je onderzoek.	AV3.1.1 Je kiest een onderwerp voor je onderzoek.	AV3.1.1 Je kiest een onderwerp voor je onderzoek.	AV3.1.1 Je kiest een onderwerp voor je onderzoek.		
			AV3.1.2 Je formuleert een (eenvoudige) onderzoeksvraag.	AV3.1.2 Je formuleert een (eenvoudige) onderzoeksvraag.	AV3.1.1 Je formuleert een onderzoekbare hoofdvraag of hypothese voor je onderzoek.	AV3.1.1 Je formuleert een onderzoekbare hoofdvraag of hypothese voor je onderzoek.		
			n.v.t.	AV3.1.3 Je formuleert een of twee deelvragen.	AV3.1.3 Je formuleert enkele deelvragen bij de hoofdvraag of hypothese.	AV3.1.3 Je formuleert deelvragen bij de hoofdvraag of hypothese.		
		AV3.2 Informatiebehoefte bepalen	n.v.t.	n.v.t.	AV3.2.1 Je gaat na welke informatiebron(nen) (literatuur, interviews, enquêtes, enz.) beschikbaar is/zijn voor het vinden van de informatie en waar die informatiebron(nen) te vinden is/zijn.	AV3.2.1 Je gaat na welke informatiebron(nen) (literatuur, interviews, enquêtes, enz.) beschikbaar is/zijn voor het vinden van de informatie en waar die informatiebron(nen) te vinden is/zijn.		
		AV3.2.2 Je gebruikt de bronnen die gegeven zijn.	AV3.2.2 Je maakt een relevante keuze uit de gegeven bronnen.	AV3.2.2 Je maakt een relevante keuze uit de beschikbare bronnen.	AV3.2.2 Je maakt een relevante keuze uit de beschikbare bronnen.			
		AV3.3 Selecteren van de onderzoeksmethode	AV3.3.1 Je gebruikt de gegeven onderzoeksmethode.	AV3.3.1 Je gebruikt de gegeven onderzoeksmethode.	AV3.3.1 Je kiest, uit een gegeven lijst, een onderzoeksmethode die past bij de hoofdvraag.	AV3.3.1 Je kiest een onderzoeksmethode die past bij de hoofdvraag.		
		AV3.4 Opzet en planning van het onderzoek	AV3.4.1 Je neemt kennis van het stappenplan en de planning.	AV3.4.1 Je neemt kennis van het stappenplan en de planning.	AV3.4.1 Je stelt een stappenplan op voor het onderzoek en maakt een planning.	AV3.4.1 Je stelt een stappenplan voor het onderzoek op en maakt een planning.		
		AV3.5 Uitvoeren van een onderzoeksmethode	AV3.5.1 Je voert het onderzoek uit volgens het stappenplan en de planning.	AV3.5.1 Je voert het onderzoek uit volgens het stappenplan en de planning.	AV3.5.1 Je voert het onderzoek uit volgens je eigen stappenplan en planning.	AV3.5.1 Je voert het onderzoek uit volgens je eigen stappenplan en planning.		
		AV3.6 Verwerven en beoordelen van informatie	AV3.6.1 Je selecteert informatie op basis van een gegeven (invul)schema. Bij gebruik van internet kun je gegeven trefwoorden gebruiken.	AV3.6.1 Je bepaalt hoe je de benodigde informatie het best uit de informatiebron(nen) kunt selecteren. Bij gebruik van internet kun je relevante trefwoorden gebruiken.	AV3.6.1 Je verzamelt relevante informatie en maakt daaruit een relevante keuze met behulp van aanwijzingen.	AV3.6.1 Je verzamelt relevante informatie en maakt daaruit een relevante keuze met behulp van aanwijzingen.		
			AV3.6.2 Je verzamelt relevante informatie en maakt daaruit een relevante keuze met behulp van aanwijzingen.	AV3.6.2 Je beoordeelt de informatie op bruikbaarheid en betrouwbaarheid voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag met behulp van aanwijzingen.	AV3.6.2 Je beoordeelt de informatie op bruikbaarheid en betrouwbaarheid voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag met behulp van aanwijzingen.	AV3.6.2 Je beoordeelt de informatie op bruikbaarheid en betrouwbaarheid voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag.		
			n.v.t.	n.v.t.	AV3.6.3 Je vergelijkt informatie uit verschillende bronnen met elkaar en weegt de verschillen.	AV3.6.3 Je vergelijkt informatie uit verschillende bronnen met elkaar en weegt de verschillen.		
		AV3.7 Verwerken van informatie	AV3.7.1 Je verwerkt de gevonden informatie aan de hand van aanwijzingen.	AV3.7.1 Je verwerkt de gevonden informatie aan de hand van aanwijzingen.	AV3.7.1 Je verwerkt de gevonden informatie.	AV3.7.1 Je verwerkt de gevonden informatie.		
			AV3.7.2 Je formuleert een antwoord op de onderzoeksvraag.	AV3.7.2 Je formuleert een antwoord op de deelvragen en de hoofdvraag.	AV3.7.2 Je formuleert een antwoord op de deelvragen en de hoofdvraag.	AV3.7.2 Je formuleert een antwoord op de deelvragen en de hoofdvraag.		
			n.v.t.	n.v.t.	AV3.7.3 Je trekt relevante conclusies uit het onderzoek.	AV3.7.3 Je trekt relevante conclusies uit het onderzoek.		
AV3.7.4. Je vermeldt de gebruikte bronnen in een literatuurlijst.	AV3.7.4. Je vermeldt de gebruikte bronnen in een literatuurlijst.		AV3.7.4. Je vermeldt de gebruikte bronnen in een literatuurlijst die voldoet aan de opgegeven eisen.	AV3.7.4. Je vermeldt de gebruikte bronnen in een literatuurlijst die voldoet aan de APA eisen.				

SLO Leerdoelenkaart economie: gedifferentieerde beheersingsniveaus voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs

Kern	Leerdoel	Subkern	Niveau BB	Niveau KGT	Niveau havo	Niveau vwo	Kerdoelen toegepast bij vmbo	Kerdoelen toegepast bij havo-vwo
AV3. Onderzoeks-vaardigheid	AV3. Je kunt een onderzoek opzetten en uitvoeren	AV3.8 Presenteren van de onderzoeksresultaten.	AV3.8.1 Je presenteert de onderzoeksresultaten in een schriftelijk verslag, volgens een gegeven format.	AV3.8.1 Je presenteert de onderzoeksresultaten in een schriftelijk verslag, volgens een gegeven format.	AV3.8.1 Je presenteert de onderzoeksresultaten op een voor het doel geschikte wijze.	AV3.8.1 Je presenteert de onderzoeksresultaten op een voor het doel en publiek geschikte wijze.		
			AV3.8.2 Je doet in een korte mondelinge presentatie verslag van het onderzoeksresultaat.	AV3.8.2 Je doet in een korte mondelinge presentatie verslag van het onderzoeksresultaat.	AV3.8.2 Je doet in een mondelinge presentatie verslag van de onderzoeksresultaten op een voor het doel geschikte wijze.	AV3.8.2 Je doet in een mondelinge presentatie verslag van de onderzoeksresultaten op een voor het doel en publiek geschikte wijze.		
		AV3.9 Evalueren	AV3.9.1 Je evalueert het onderzoeksproces aan de hand van aanwijzingen.	AV3.9.1 Je evalueert het onderzoeksproces aan de hand van aanwijzingen.	AV3.9.1 Je evalueert het onderzoeksproces en geeft aan welke verbeteringen mogelijk zijn.	AV3.9.1 Je evalueert het onderzoeksproces en geeft aan welke verbeteringen mogelijk zijn.		
			AV3.9.1 Je evalueert de resultaten van het onderzoek aan de hand van aanwijzingen.	AV3.9.1 Je evalueert de resultaten van het onderzoek aan de hand van aanwijzingen.	AV3.9.1 Je evalueert de resultaten van het onderzoek.	AV3.9.1 Je evalueert de resultaten van het onderzoek en geeft aan welk vervolgonderzoek nodig is.		
4. Presentatie-vaardigheid	AV4. Je geeft een mondelinge presentatie waarin je rekening houdt met het publiek.	AV4.1 Bepalen van de inhoud van een presentatie	AV4.1.1 Je kiest een onderwerp voor je presentatie.	AV4.1.1 Je kiest een onderwerp voor je presentatie.	AV4.1.1 Je kiest een onderwerp voor je presentatie.	AV4.1.1 Je kiest een onderwerp voor je presentatie.		
			n.v.t.	n.v.t.	AV4.1.2 Je bakent af welke aspecten van het onderwerp in de presentatie aan de orde komen.	AV4.1.2 je bakent af welke aspecten van het onderwerp in de presentatie aan de orde komen.		
		AV4.2 Bepalen van de vorm en opbouw van de presentatie	AV4.2.1 Je maakt een presentatie met een heldere opbouw.	AV4.2.1 Je maakt een presentatie met een heldere opbouw.	AV4.2.1 Je maakt een presentatie met een heldere opbouw (een begin, middenstuk en afronding).	AV4.2.1 Je maakt een presentatie met een heldere opbouw (een begin, middenstuk en afronding).		
			n.v.t.	AV4.2.2 Je houdt je aan de afgesproken lengte van de presentatie.	AV4.2.2 Je houdt je aan de afgesproken lengte van de presentatie.	AV4.2.2 Je houdt je aan de afgesproken lengte van de presentatie.		
			n.v.t.	n.v.t.	AV4.2.3 Je houdt in je presentatie rekening met de doelgroep.	AV4.2.3 Je presentatie is afgestemd op de doelgroep.		
		AV4.3 Adequate hulpmiddelen gebruiken	n.v.t.	AV4.3.1 Je gebruikt een of enkele geschikte hulpmiddelen voor je presentatie, zoals PowerPoint en/of audio- of videofragmenten.	AV4.3.1 Je maakt een keuze uit hulpmiddelen voor je presentatie, zoals PowerPoint en/of audio- of videofragmenten.	AV4.3.1 Je maakt een geschikte keuze uit hulpmiddelen voor je presentatie, zoals PowerPoint en/of audio- of videofragmenten.		
			n.v.t.	AV4.3.2 Je maakt gebruik van tabellen, foto's, (schematische) tekeningen, kaartjes en/of tijdbalken.	AV4.3.2 Je maakt functioneel gebruik van tabellen, foto's, (schematische) tekeningen, kaartjes en/of tijdbalken.	AV4.3.2 Je maakt functioneel en afwisselend gebruik van tabellen, foto's, (schematische) tekeningen, kaartjes en/of tijdbalken.		
		AV4.4 Presenteren	AV4.4.1 Je spreekt duidelijk, goed hoorbaar en niet te snel.	AV4.4.1 Je spreekt duidelijk, goed hoorbaar en niet te snel.	AV4.4.1 Je spreekt duidelijk, goed hoorbaar en niet te snel.	AV4.4.1 Je spreekt duidelijk, goed hoorbaar en niet te snel.		
			n.v.t.	AV4.4.2 Je hanteert correct taalgebruik.	AV4.4.2 Je hanteert correct taalgebruik.	AV4.4.2 Je hanteert correct taalgebruik dat is afgestemd op het publiek.		
			n.v.t.	AV4.4.3 Je hebt geregeld oogcontact met het publiek.	AV4.4.3 Je hebt geregeld oogcontact met het publiek.	AV4.4.3 Je hebt geregeld oogcontact met het publiek en gebruikt de juiste gebaren en gezichtsuitdrukking.		
		AV4.5 Vragen beantwoorden	AV4.5.1 Je beantwoordt vragen uit het publiek.	AV4.5.1 Je geeft heldere en duidelijke antwoorden op vragen.	AV4.5.1 Je hebt aandacht voor vragen uit het publiek.	AV4.5.1 Je hebt aandacht voor vragen uit het publiek.		
			n.v.t.	n.v.t.	AV4.5.2 Je geeft heldere en duidelijke antwoorden op vragen.	AV4.5.2 Je geeft heldere en duidelijke antwoorden op vragen.		
		AV4.6 Evaluatie en reflectie	AV4.6.1 Je vraagt je af of de vorm van je presentatie (nog) beter kan.	AV4.6.1 Je evalueert de vorm van de presentatie van je zelf en van anderen aan de hand van aanwijzingen.	AV4.6.1 Je evalueert de vorm van de presentatie van je zelf en van anderen en geeft aan welke verbeteringen mogelijk zijn.	AV4.6.1 Je evalueert de vorm van de presentatie van je zelf en van anderen en geeft aan welke verbeteringen mogelijk zijn.		
			AV4.6.1 Je evalueert de inhoud van de presentatie van je zelf en van anderen,	AV4.6.1 Je evalueert de inhoud van de presentatie van je zelf en van anderen aan de hand van aanwijzingen.	AV4.6.1 Je evalueert de inhoud van de presentatie van je zelf en van anderen en geeft aan welke verbeteringen mogelijk zijn.	AV4.6.1 Je evalueert de inhoud van de presentatie van je zelf en van anderen en geeft aan welke verbeteringen mogelijk zijn.		